

ВІСНИК

University of life sciences

професійне свято

15 листопада – свято аграріїв

Щорічно у третю неділю листопада в Україні відзначають День працівників сільського господарства. Здається, нікого не потрібно переконувати в тому, що сільськогосподарське виробництво і переробка промисловість мають велике значення для процвітання й добробуту нації. Плодами праці сільських жителів користується кожна людина в нашій країні – і мешканці мегаполісів, і населення невеликих провінційних містечок.

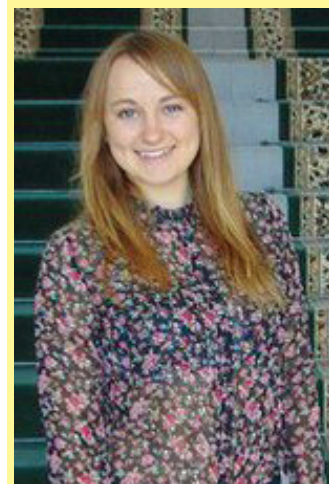
Для нашого університету це свято особливе, адже саме ми готуємо фахівців для аграрного сектору економіки України. Тож вітаємо всіх трудівників аграрної галузі, а також викладачів, співробітників та студентів СНАУ з професійним святом! Нехай вас завжди супроводжує успіх у професійній діяльності і щастя в особистому житті! Здоров'я вам, добробуту й процвітання! ♦

СВЯТО

Професія «студент» – це класно, хоча, на жаль, короткочасно

ОКСАНА КУРИЛО, студентський ректор
ОЛЕКСАНДР ХИМЧЕНКО, голова профкому студентів та аспірантів

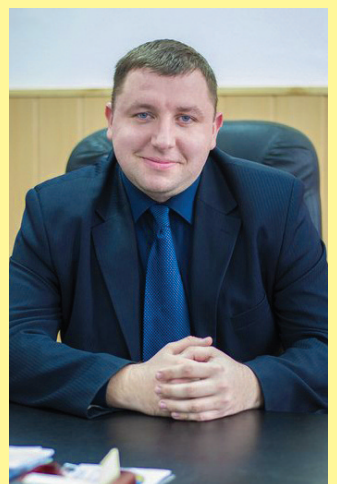
17 листопада – це визначна подія для всіх тих, хто навчається у вищих навчальних закладах! День студента в наші дні – це веселе і безтурботне свято, і не всі знають, що історія його виникнення аж ніяк не радісна, адже передували цьому трагічні події. Весь світ зобов'язаний Європі створенням Міжнародного дня студента, який має легендарну історію.

В основі цього свята лежить боротьба за свої права та інтереси, потрясіння, розчарування і радість перемог. Спочатку ця дата – данина пам'яті чехословацьким студентам, героям Опору. Коли в 1939 році німецькі війська окупували Чехію, студентські громади всієї країни об'єдналися і влаштували 100-тисячну демонстрацію. В ході заворушень був вбитий студент Ян Оплетала, а тисячі учнів і викладачів піддалися репресіям. А в ніч з 16 на 17 листопада було вбито 9 керівників Союзу студентів Чехії і заарештовано понад 1200 студентів. На засіданні Міжнародної студентської ради, що проходила у Лондоні в 1941 році, на честь загиблих у тих подіях заснували Міжнародний день студента,

який з того часу відзначають 17 листопада. Ця дата об'єднує країни і континенти, кожен може відчути себе причетним до великого студентського братства.

В Україні 17 листопада, крім міжнародного, святкується ще й український День студента. Це свято було встановлено Указом Президента Леоніда Кучми ще в 1999 році «на підтримку ініціативи студентської молоді України».

Ми ж сьогодні від імені студентського самоврядування Сумського національного аграрного університету хочемо привітати дійсних і майбутніх студентів, а побажати хочеться наступне: будьте відкриті для всього нового і цікавого, винаходьте, розвивайтеся. І пам'ятайте, що труднощі існують для того, щоб їх долати, ставати сильнішими і мудрішими. Нехай покровителька студентства Тетяна допоможе не тільки в опануванні наук, але і назавжди залишить у вас здорові амбіції, спрямованість вперед, енергію та ініціативність! ♦

спільний проект

Фермерів навчатимуть тонкощам агробізнесу

ОЛЕНА МОВЧАН

Співпраця між Продовольчою і сільськогосподарською організацією ООН (FAO) та Сумським національним аграрним університетом розпочалася ще у 2010 році, коли у Міністерстві аграрної політики України була підписана відповідна угода та запущений перший проект, що носив назву "Підвищення якості молока від особистих підсобних господарств населення в Сумському регіоні".

І вже у лютому 2014 року Сумський НАУ спільно з Європейським банком реконструкції та розвитку (ЄБРР) та Продовольчою і сільськогосподарською організацією ООН (FAO) роз-

почали проект спеціалізованої модульної навчальної програми «Успішний зерновий агробізнес на невеликій площі». Результатами впровадження цих двох проектів організатори та учасники лишилися задоволені, про що свідчать, зокрема, численні позитивні відгуки тих, хто побував на навчанні.

Стратегічною метою FAO в Україні наразі є нарощування потенціалу українських фермерів і підвищення продуктивності сільського господарства. Звісно, велика роль у гарантуванні продовольчої безпеки країни належить великим агропідприємствам та агрохолдингам, але, як показує досвід розвинених країн Європи й Америки, не можна не брати до уваги і невеликі фермерські господарства. Саме на допомогу їм і направлені проекти, згадані вище, так само, як і третій етап співпраці – проект ЄБРР/FAO «Успішний зерновий агробізнес на невеликій площі» (друга фаза), що буде проведений за підтримки фонду «Центральна Європейська Ініціатива». Виконавцем проекту, як і в попередні рази, виступає Сумський національ-

ний аграрний університет. «І не випадково, – підкреслює ректор СНАУ Володимир Ладика, – адже СНАУ наразі є центром підготовки фахівців для аграрного сектору регіону: ми забезпечуємо кадрами не тільки Сумську, а й Чернігівську, Полтавську та навіть частину Харківської областей. До того ж, згідно з проведеними дослідженнями, майже 80% випускників нашого університету дійсно залишаються працювати на селі, тоді як в інших вишах ця цифра є набагато нижчою. Тож СНАУ, провідний виш, що готує фахівців для аграрної галузі, зацікавлений у розвитку фермерського руху на Сумщині. Наші випускники, що мають власний агробізнес, сприяють забезпеченню продовольчої безпеки області, і ми всіляко намагаємося їх підтримати, надати необхідну допомогу та новітні знання».

За словами начальника відділу міжнародного співробітництва СНАУ, координатора проекту Лариси Калачевської, 29 жовтня 2015 року розпочинається серія з чотирьох тренінгів для представників фермерських господарств, що займаються зерновиробництвом, за такими темами: «Грунт, посів та економіка агрохімічних аспектів технологій вирощування зерна» (29-30 жовтня 2015 року); «Технології виробництва та маркетингу сої та інших пізніх культур» (26-27 листопада 2015 року); «Специфіка механізації зернового бізнесу малих підприємств» (17-18 грудня 2015 року); «Економіка та управління зерновим бізнесом з диверсифікацією в розрізі тваринництва» (28-29 січня 2016 року).

Організатори зазначають, що вартість участі у тренінгу фінансують ЄБРР та FAO за підтримки фонду «Центральна Європейська Ініціатива». Учасники програми забезпечуються роздатковими навчальними матеріалами, транспортним супроводженням, а також харчуванням. Єдине,

на що їм доведеться витратити власні кошти, – це проїзд та проживання.

Навчання під час тренінгів передбачає як теоретичну, так і практичну складову, і проходить воно буде на полях провідних сільськогосподарських підприємств. Оцінювати якість засвоєння знань будуть за допомогою письмових тестів, а тим, хто продемонструє високі результати під час оцінювання, видадуть офіційні сертифікати.

Під час брифінгу, що відбувся 19 жовтня 2015 року у прес-центрі Sumy News, на численні питання журналістів відповідали ректор Сумського НАУ Володимир Ладика, начальник відділу міжнародного співробітництва СНАУ Лариса Калачевська та фермер Вадим Светлов, випускник СНАУ.

Вадим разом з родиною займається фермерською справою у с. Річки Білопільського району, вирощуючи пшеницю та сою. Тож, йому як фахівцю є цікавим цей проект, і він братиме у ньому участь. Вадим був також і учасником попереднього етапу проекту «Успішний зерновий агробізнес на невеликій площі». На питання, що ж дало йому це навчання, Вадим відповідає, що на семінарах дають справді найсучасніші знання, що дозволяє по-новому підходити до ведення бізнесу.

«Проект буде успішним, – запевняє ректор СНАУ Володимир Ладика, – по-іншому просто бути не може, адже ми залучаємо найкращих фахівців – лекторів, експертів, як європейських, так і українських. Викладачі СНАУ вже впродовж тривалого часу співпрацюють з аграрними підприємствами, а тому їх знання є актуальними, такими, що відповідають запитам сучасного бізнесу» ♦

правовий коментар

ВНЗ мають погоджувати рішення зі студентами

Нещодавно Міністерство освіти і науки України звернулося до керівників вищих навчальних закладів з рекомендаціями щодо здійснення погодження визначених законом рішень вищих навчальних закладів з органами студентського самоврядування.

У Міносвіті зазначають, що до відомства надходять звернення членів органів студентського самоврядування щодо порядку здійснення органами студентського самоврядування погодження рішень вищих навчальних закладів.

У зв'язку з цим Міністерство освіти і науки роз'яснює, що студентське самоврядування – це право й можливість студентів ВНЗ вирішувати питання навчання і побуту, захисту прав та інтересів студентів, а також брати участь в управлінні вищим навчальним закладом.

А як у Сумському національному аграрному університеті реалізуються права студентства? Коментує перший проректор МИКОЛА КУРИЛО:

Перш за все треба відзначити, що погодження визначених законом рішень ВНЗ з органами студентського самоврядування є не правом, а обов'язком кожного навчального закладу відповідно до статті 40 Закону України «Про вищу освіту» (далі – Закон). Тому рішення, щодо якого органом студентського самоврядування не було надано погодження, або щодо якого ним було прийнято рішення про відмову у наданні погодження, про що надається письмове обґрунтування, не може бути введено в дію керівником вищого навчального закладу, зокрема, шляхом видання відповідного управлінського акту.

У попередній редакції цього Закону

зазначалося, що Положення про студентське самоврядування повинно було затверджуватися конференцією трудового колективу університету, тоді як у чинній 40-й статті нового Закону України «Про вищу освіту» зазначено, що адміністрація ні з боку керівних органів, ні з боку органів громадського самоврядування, яким в нашому випадку є конференція трудового колективу, не має права втручатися у діяльність студентського самоврядування. Тому Положення про студентське самоврядування розглядається і схвалюється виключно конференцією студентів.

Адміністрацією університету забезпечується дотримання прав студентів, викладених у

статті 62 «Права осіб, які навчаються у вищих навчальних закладах» Закону. Зі свого боку, адміністрація має право вимагати від студентського самоврядування виконання статті 63 «Обов'язки осіб, які навчаються у вищих навчальних закладах». Ця норма Закону вимагає від осіб, які навчаються у ВНЗ, неухильного дотримання вимог законодавства, статуту та правил внутрішнього розпорядку вищого навчального закладу; вимог з охорони праці, техніки безпеки, виробничої санітарії, протипожежної безпеки; виконання вимог освітньої (наукової) програми.

Адміністрація університету сприяє у діяльності студентського самоврядування і, безумовно, ми дотримуємося вимог, про які йдеться у листах Міністерства. За участі студентського самоврядування приймаються рішення про відрядження студентів з університету та їх поновлення на навчання, переведення з бюджетної форми навчання на комерційну і навпаки, про організацію поселення (виселення) студентів у гуртожитках, розмір плати за проживання в них, а також затвердження Положення про студентське містечко, студентські гуртожитки тощо.

Призначення заступників декана факультету, заступників керівника університету також здійснюється за погодженням з органами студентського самоврядування.

Кошти, визначені вченою радою універси-

тету, у розмірі не менш як 0,5% власних надходжень, отриманих від основної діяльності, надходять у розпорядження органів студентського самоврядування та є фінансовою основою їх діяльності. Ця норма також дотримується у СНАУ. Крім того, згідно з Постановою Кабінету Міністрів України від 12.07.2004 р. №882 з наступними змінами та доповненнями, з метою підвищення життєвого рівня та заохочення за успіхи у навчанні, участь у громадській, спортивній і науковій діяльності, 10% коштів, передбачених для виплати стипендій, використовуються адміністрацією університету для надання студентам матеріальної допомоги та заохочення.

У статті 40 Закону зазначено, що керівництво вищого навчального закладу повинно забезпечити належні умови для діяльності органів студентського самоврядування – надати приміщення, оргтехніку, меблі, забезпечити телефонним зв'язком, постійним доступом до Інтернету. У нашому університеті студенти вже давно мають окреме комфортне приміщення для провадження своєї діяльності й забезпечені усім необхідним.

Таким чином, з упевненістю говоримо, що в Сумському національному аграрному університеті адміністрація дотримується всіх вимог статті 40 Закону України «Про вищу освіту», всіляко сприяючи діяльності органів студентського самоврядування♦

міжнародне співробітництво

Євроінтеграція: практичні кроки

ОЛЕНА МОВАЧАН

Сьогодні вже навіть не дискутується питання про вибір Україною вектору руху: час показав, що запорукою успішного розвитку є інтеграція до європейських структур, адже це – найкращий спосіб реалізації національних інтересів та побудови економічно розвинутої демократичної держави, зміцнення її позицій у світі. Наприкінці 70-х років минулого століття ще й слова такого, як «євроінтеграція», не існувало, а наш навчальний заклад вже робив перші кроки на цьому шляху: тодішній ректор Сумського філіалу Харківського сільськогосподарського інституту ім. В.В.Докучаєва Іван Брюховецький, побувавши у Франції в аграрному університеті неподалік від Парижу, на власні очі побачив, як працює сучасний аграрний навчальний заклад, де студенти не тільки набувають теоретичних знань, а й відпрацьовують їх на практиці, засвоюючи новітні технології, ставлячи наукові дослідження в власній навчальній матеріальній базі. Після цього у нього сформувалося нове, прогресивне розуміння стратегії розвитку філіалу, яке він успішно втілював за роки свого ректорства. І результатом такого стратегічного бачення стало перетворення колишнього філіалу на сучасний розгалужений освітній комплекс – Сумський національний аграрний університет. У цьому ж напрямку працює і нинішній ректор СНАУ Володимир Ладика: університет на сьогодні є не тільки осередком аграрної науки регіону, а ще й одним з вищих Сумщини, найбільш інтегрованим до європейського освітнього простору. І цей процес не є сталим: з кожним роком знаходимо нові й нові

Лабораторія центру ветеринарної медицини у Краківському університеті

форми співробітництва з європейськими партнерами.

6-8 жовтня 2015 року делегація Сумського національного аграрного університету на чолі з ректором побувала в аграрному університеті у Краківі (Польща). Нетривалий за часом, цей візит виявився досить продуктивним за кількістю проведених зустрічей та досягнутих домовленостей.

7 жовтня ректор СНАУ разом з деканами Ігорем Коваленком та Олександром Нечипоренком взяли участь в урочистостях з нагоди інаугурації нового навчального року у Краківському аграрному університеті. Для європейських вишів це свято – одне з найбільш значущих, воно завжди проходить урочисто і має багаторіччя та навіть вікові традиції.

Того ж дня Володимир Ладика з колегами провів низку зустрічей з польськими науковцями: ректором Краківського аграрного університету Володимиром Сади; професором Дороною Зиемба-Прибильською, директором університетського центру ветеринарної медицини; професором Кшиштофом Островським, деканом факультету охорони навколишнього середовища та геодезії; професором Станіславом Мажуром, деканом факультету біотехнологій та садівництва. У результаті зустрічей сторони досягли домовленостей у питаннях подальшої співпраці між нашими університетами, як то академічний обмін студентами, проведення спільних наукових досліджень, розмі-

щення наукових публікацій вчених СНАУ у польських фахових виданнях, участь у конференціях, круглих столах та семінарах українських та польських науковців.

Як зазначає Володимир Іванович, головним питанням візиту стала домовленість про можливість навчання іноземних студентів на рівні магістратури у Краківському університеті, але на базі Сумського національного аграрного університету. І першим кроком на цьому шляху має стати узгодження навчальних планів та програм наших університетів за декількома економічними спеціальностями. «Ми визначимось, яка спеціальність буде базовою, і запропонуємо іноземним студентам, які у нас навчаються, отримання освіти рівня «Магістр» у Краківському аграрному університеті. Звідки виникло це питання? Певна частина іноземних студентів, які здобувають у нас диплом бакалавра, хотіли б також отримати освіту в одному з європейських вишів на рівні магістра. Тож ми йдемо їм назустріч, і власне Краківський університет за навчальними напрямками і навіть за ментальністю досить близький до нашого і найбільше підходить для такої співпраці», – підкреслив ректор, зазначивши також, що це буде якісний крок до підвищення рівня та визнання диплому Сумського національного аграрного університету. Це буде спільна українсько-польська програма, де викладатимуть і наші викладачі, і польські, тим більше, що Сумський НАУ вже має багаторічний досвід подібної співпраці з німецькими партнерами – університетом прикладних наук Вайнштефан (Тріздорф), з яким ми співпрацюємо за напрямком MBA agri♦

З візитом до Єревану

ЛАРИСА КАЛАЧЕВСЬКА

22-23 жовтня 2015 року в Національному аграрному університеті Вірменії відбулася щорічна наукова конференція, яка в цьому році була присвячена 85-річчю університету. Участь у ній взяли представники більше 40 країн (ректори сільськогосподарських вишів та відомі вчені), впродовж конференції заслухалося близько 170 наукових доповідей у сфері агрономії, ветеринарії, харчових технологій, аграрної інженерії, економіки і соціальних наук.

Делегація Сумського національного аграрного університету на чолі з ректором Володимиром Ладиком також взяла участь у святкових заходах. Володимир Іванович виступив з науковою доповіддю «Вплив ліній на ріст та розвиток ремонтного молодняку української бурі молочної породи». Під час зустрі-

чі ректора СНАУ з деканом факультету ветеринарної медицини і тваринництва АНАУ професором Альбертом Варданяном сторони домовилися про організацію наукового стажування молодих вчених АНАУ на базі Сумського НАУ у 2016 році; читання блоку лекцій провідними науковцями АНАУ та СНАУ у партнерському виші у 2015 році; спільну публікацію наукових статей; участь у наукових конференціях.

Важливою метою візиту була участь у конференції ректорів університетів-партнерів міжнародної мережі "Аграрний менеджмент", де обговорювалися питання спільної міжнародної акредитації магістерського курсу "Адміністративний менеджмент" (MBA in Agriculture). У рамках конференції підписано офіційний договір між СНАУ та міжнародним акредитаційним агентством ACQUIN про проведення міжнародної акредитації магістерського курсу MBA у 2016 році♦

Конференція в Азербайджані

23-24 жовтня 2015 року у м. Гянджа в Азербайджанському державному аграрному університеті відбулася Міжнародна науково-виробнича конференція «Іноваційний розвиток аграрної науки та освіти: світова практика та сучасні пріоритети». В конференції прийняли участь вчені 16 країн, а саме: США, Польщі, Словенії, Бельгії, Франції, Чехії, Італії, Іспанії, Туреччині, Ірану, ОАЕ, Росії, Казахстану, Грузії, України. Очолювали делегації країн ректори ведучих університетів. В складі деле-

гації від України була завідувач кафедри ветсанекспертизи, мікробіології, зоогієни та безпеки і якості продуктів тваринництва нашого університету доктор ветеринарних наук, професор Фотіна Тетяна Іванівна. Були обговорені питання про модернізацію сільськогосподарства країн, вивчені нові підходи до навчального процесу в вищих навчальних закладах, обговорювались загальні проблеми та надані рекомендації по їх вирішенню. Тетяна Іванівна зустрілась із студентами університету, в ході цієї зустрічі вона розкрила переваги продовження навчання у магістратурі нашого університету. Особливо студентів зацікавило навчання на факультетах агротехнологій та природокористування, інженерно-технологічному, будівельному та ветеринарній медицині. Крім того за дорученням ректора, Володимира Івановича Ладика, було підписано офіційний договір про співпрацю між університетами♦

газета
Вісник
Сумського національного аграрного університету
заснована у 1991 році.

Мова видання – українська.

Реєстраційне свідоцтво СМ №376/35-пр від 22 лютого 2007 р.

Редактор: Олена Мовчан
Верстка: Людмила Барліт
Коректор: Тетяна Марченко

м.Суми, вул.Герасима Кондратьєва, 160, каб. 220, головний корпус
<http://sau.sumy.ua>

Газету набрано і зверстано в ІП медіацентрі СНАУ

Тираж – 1000 примірників.

порада

Як викладачу пройти стажування за кордоном?

ОКСАНА ЗАМОРА

У зв'язку з тенденціями глобалізації та новими викликами, що ставляться перед суспільством сьогодні, змінюються вимоги і до сучасного викладача вищої школи. Міністерство освіти і науки України пропонує впровадження нових критеріїв до кандидатів на отримання наукових ступенів. Студенти та керівництво вишів хочуть бачити серед свого викладацького складу професіоналів, що постійно удосконалюють свої знання та навички, що володіють іноземною мовою і мають широкий світогляд. Таким чином, участь у закордонному стажуванні через отримання стипендії на навчання чи гранту на дослідження стає тим шансом до самовдосконалення, що підвищить Вашу конкурентоздатність на ринку освітніх послуг.

Звісно, для цього необхідно володіти певними знаннями та зробити певні кроки.

У цьому матеріалі ми пропонуємо Вам унікальну можливість дізнатися максимально всі нюанси.

електронну пошту чи за номерами телефонів, указаними в оголошеннях конкурсів.

Ви також можете зустріти інформацію про проведення безкоштовних або платних вебінарів, семінарів, тренінгів для науковців та викладачів з теми пошуку таких можливостей отримання грантів чи стипендій, а також написання проектів наукових досліджень. Будьте уважними в оцінці співвідносності ціни та якості наданої інформації, якщо мова йде про платні заходи.

Починайте пошук потенційного грантодавця чи стипендії мінімум за півроку до бажаної поїздки, оскільки саме стільки часу буде потрібно для підготовки пакету документів та вирішення питань з роботодавцем.

20 березня 2015 року було підписано Угоду між Україною та Європейським Союзом про участь країни в програмі ЄС "Горизонт-2020" - рамкова програма з досліджень та інновацій (2014-2020 рр.). Бюджет «Горизонту» розрахований

Які витрати покривають гранти чи стипендії? Це залежить від обраної програми та грантодавця. Умови відкрито прописуються в оголошенні конкурсу і можна знайти саме такі, що максимально Вас задовольнять. Так, стипендія/грант може покривати витрати: на оплату навчання у виші, проживання (в гуртожитку, орендованому приміщенні, готелі), харчування, закупівлю навчальної літератури, проведення досліджень, техніки, переїзд, візу та медичне страхування. Іноді, навіть, якщо мова йде про науковців, оплачуються витрати на переміщення родини стипендіата до місця проходження стажування/навчання та місячна допомога (allowance).

У залежності від конкретного конкурсу, грант/стипендія може покривати все зазначене, а може лише окремі пункти з переліку. Існують і так звані travel-гранти, які покривають витрати науковця на переїзд до місця дослідження чи проведення конференції.

Що потрібно, щоб отримати грант чи стипендію? Перелік недовгий, але серйозний. Чому? Тому, що Ви повинні розуміти обсяги заявок, з якими Вам доведеться конкурувати. Особливо, якщо в переліку допустимих кандидатів зазначено півсвіту. Саме тому Ваша заявка має бути унікальною, правдивою (мова йде про мотиваційний лист (motivation letter)), логічною, продуманою (cover letter) та нести елемент інноваційності.

Розглянемо типовий перелік необхідних документів для подачі на конкурс:

- Аплікаційна форма;
- Дослідницька пропозиція мовою конкурсу;
- Максимум три статті у pdf-форматі (якщо це грант на наукові дослідження або викладання);
- Рекомендаційні листи;
- Автобіографія;
- Календарний план із зазначенням місць перебування (інституту / наукові партнери, які запрошують) запланованого наукового стажування;
- Копії університетських дипломів та сертифікатів та їх завірені переклади;
- 2 рекомендаційні листи;
- Мотиваційний лист;
- CV (резюме, можливо, з переліком публікацій);
- Копія запрошення від установи, що приймає;
- Довідка про стан здоров'я;
- Копія паспорта зазвичай закордонного (може бути завірена нотаріально).

Практичні поради: Завжди уявляйте себе з боку присікпливого грантодавця – дали Ви б на це гроші чи ні. Максимально вичитуйте умови конкурсу, дуже бажано мовою оригіналу. Не бійтеся контактувати з організаторами конкурсу щодо незрозумілих деталей. Будьте унікальними. І, буває, що обирають просто ті заявки, які надійшли раніше.

Отже, детальніше про документи. Основне, що слід зрозуміти: знання іноземної мови, хоча б на розмовному рівні, просто необхідне.

Аплікаційна форма. Може вимагатися заповнення її он-лайн або необхідно буде надіслати оригінал з Вашим підписом. Іноді приймається сканований варіант. Важливо для Вас, щоб дата на поштовому конверті була не останнім днем кін-

Викладачі факультету ветмедцини на стажуванні у Польщі

цевого терміну.

Дослідницька пропозиція – документ, де Ви за структурою, що пропонується умовами конкурсу або у довільній формі, опишете те, що Ви збираєтеся робити за гроші гранту/стипендії. Намагайтеся пам'ятати про креативність, логічну послідовність та якість мови написання.

Проте, звичайно, важливими є і Ваші персональні/професійні якості як заявника. Це ви прописуєте в **своєму резюме** (curriculum vitae), яке бажано, якщо іншого не вимагають умови конкурсу, мати у формі, що стала універсальною в ЄС – Europass CV. До нього можна включити перелік останніх публікацій, який бажано викласти англійською мовою. Дуже часто однією з негласних умов конкурсу буде Ваша наукова активність в обраній тематиці у вигляді публікацій. Також не соромтеся максимально повно описати всі Ваші здобутки, особливо, якщо вони підтверджені сертифікатами.

Існує також «паспорт навичок» за формою ЄС (European Skills Passport), у рамках якого можна створити і «паспорт з володіння мовою» Language Passport.

Унікальною рисою цих європейських документів є повна довіра до Вас, оскільки, наприклад, **паспорт з володіння мовою** Ви заповнюєте самостійно на основі самооцінки.

Цей документ може бути прийнятим за умовами ряду конкурсів грантів та стипендій. Проте, деякі грантодавці за умовами конкурсу вимагають більш серйозне підтвердження володіння мовою, як то: TOEFL, IELTS (англійська мова), Telc language tests (десять європейських мов), German from Goethe (німецька мова) тощо. Їх отримання вимагає часу на підготовку, коштів, вони також мають певний строк дії, а це необхідно врахувати заздалегідь.

Мотиваційний лист відповідає на питання «чому саме ця програма?», «чому саме Ви?» (Ваша унікальність, що корисною можете внести саме Ви), «які перспективи тандему «Ви-Ваше дослідження/навчання»». Існує безліч допоміжних матеріалів та статей, що допоможуть Вам написати якісний мотиваційний лист, що запам'ятовується. Проте, слід розуміти, що навіть якщо це завдання здається легким, воно потребує максимальної концентрації Ваших зусиль та уваги. Вважайте це маленькою дисертацією.

Ще один документ, що, можливо, необхідно буде підготувати, це «Ваші викладацькі принципи/стратегія» (teaching statement). Зазвичай він необхідний, якщо Ви подаєте заявку на викладання закордоном.

Будьте готові до того, що необхідні будуть **рекомендаційні листи**, зазвичай не з Вашого університету. І зазвичай вони будуть заповнюватися в он-лайн формі за посиланням, що прийде на особисту поштову скриньку особи, яку Ви вкажете у своїй заявці. Тобто, можливо, ця особа повинна володіти англійською мовою. Іноді буде достатньо сканованої версії підписаного рекомендаційного листа.

Деякі конкурси вимагають уже утвореного партнерства між науковцем та установою, що буде його приймати на стажування чи проведення дослідження. Для цього буде вимагатися **копія запрошення від установи, що приймає**. Будьте уважними

до вимог цього документа, а також працюйте над налагодженням контактів із зарубіжними партнерами заздалегідь. Ви можете також скористатися існуючими контактами ВНЗ, де працюєте, проте, зазвичай, це довготривалий процес, оскільки буде потрібен час на пошук науковця закордоном, що буде зацікавлений у співпраці саме за Вашою тематикою.

Копії університетських дипломів та сертифікатів іноді повинні бути перекладені та завірені нотаріально. Можливо, заздалегідь варто пройти процедуру апостилю та легалізації Ваших документів про освіту. Апостилю засвідчує справжність підпису, автентичність відбитку печатки і штампу. Консульська легалізація підтверджує відповідність документів законодавству держави їхнього походження з метою використання їх в іншій країні.

Окрім усього іншого, хочемо зазначити, що Ви повинні бути готові до того, що позитивно може бути відповідь лише на Вашу двадцятку або тридцятку заявок. І Ви не повинні це розглядати як поразку або власну непридатність. У кожному конкурсі лише на простий тренінг беруть участь біля 250 осіб. Ви можете уявити, скільки тоді заявок надходить на отримання фінансування серйозніших речей. Проте, досвід показує, що в цьому питанні необхідно три доступні для Вас речі: впевненість у успіху, наполегливість у подачі заявок і постійне самовдосконалення.

Що робити, якщо ви отримали грант чи стипендію? Радити, а також відразу починати процедуру підготовки. Наприклад, отримати закордонний паспорт, якщо Ви цього не зробили раніше, оскільки в холодний період року можуть утворитися проблеми. Дізнатися про процедуру оформлення візи та медичної страховки. Візу дешевше отримати безпосередньо у візовому відділі посольства відповідної країни, оскільки у сервісному центрі Ви сплатите додатковий збір. Тим більше, що мета Вашої поїздки буде мати науковий характер, що надає Вам певні переваги. Медична страховка повинна бути оформлена в компанії, що є акредитованою саме посольством країни, куди Ви плануєте виїхати.

Заздалегідь налагодьте контакт зі стороною, що приймає, про умови проживання та харчування, щоб Ви могли розрахувати час прибуття, речі та кошти, що необхідно взяти з собою. Не розраховуйте лише на кошти гранту чи стипендії, будьте готові на випадок, якщо додатково будуть необхідні власні кошти.

Якщо Ваш рівень мовної підготовки не досить задовільний, почніть його вдосконалювати, не відкладаючи, оскільки Ви опинитесь в абсолютно іншомовному середовищі, що вже є стресовим.

Сподіваємося, що ця публікація максимально повно відповіла на можливі запитання. Бажаємо Вам успіхів в отриманні грантів та стипендій. І пам'ятайте, що Ви не лише підвищуєте свою професійну конкурентоздатність та вдосконалюєте себе, Ви також формуєте імідж свого університету, оскільки показник академічної мобільності викладачів та науковців є одним з найвагоміших у рейтингу ВНЗ♦

Оксана Замора з групою учасників тренінгового курсу у м.Ріо-Майоре, Португалія

Отже, слід зрозуміти, що існує кілька шляхів для проходження стажування та отримання сертифікату про навчання (стажування) у країні, що входить до Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР) та/або Європейського Союзу:

- 1) участь у міжнародному тренінгу (training);
- 2) отримання стипендії (scholarship) на навчання (studyprograms) (магістратура, аспірантура (PhD studies), post-doc) чи викладання (training, teaching);
- 3) отримання гранту на проведення наукових досліджень (fellowship for international researchers);
- 4) отримання гранту на проходження стажування (internship або, рідше, traineeship (якщо мова йде про можливість роботи чи надбання практичних навичок із перспективою подальшого працевлаштування));
- 5) на конкурсній основі отримання можливості стажування у профільній компанії чи установі (наприклад, Світовий банк, ОБСЄ, тощо) міжнародного або національного рівня.

Де знайти всі ці можливості? Щодо участі СНАУ в міжнародних освітніх проектах, інформація розміщується на офіційному веб-сайті СНАУ в розділі новин та на сторінці Відділу міжнародних зв'язків. Щодо інших згаданих можливостей, вони відкрито розміщуються грантодавцями (donors) та організаторами стажувань у мережі Інтернет. Такі конкурси можуть оголошуватися міжнародними фондами, університетами, урядами чи посольствами країн тощо (наприклад, Британська Рада в Україні, The International Visegrad Fund, Стипендіальна програма ім. Лейна Кіркланда, стипендії ім. Фулбрайта для проведення наукових досліджень в університетах США, програми DAAD, конкурс для молодих вчених Шведської королівської академії наук, гранти урядів ряду країн).

Відділ міжнародних зв'язків СНАУ систематично розміщує інформацію про найактуальніші та популярні конкурси на власній сторінці офіційного веб-сайту СНАУ.

Перевіряйте українську та англійську мовну версії. В подальшому Ваше спілкування з обраним грантодавцем відбуватиметься з ним через

на сім років і становить 80 млрд. євро. У «Горизонт-2020» матимуть місце два види діяльності, а саме дослідження та інноваційна діяльність. За винятком деяких проектів у рамках програми Марії Складовської-Кюрі, така діяльність потребуватиме створення консорціуму з кількох організацій з країн ЄС, асоційованих країн і/або третіх країн.

Для українських вчених та викладачів участь у програмі є можливістю реалізувати власний проект (індивідуально чи у міжнародній команді) або попрацювати в якості викладача в одному з європейських університетів (програми мобільності та стипендії Марії Складовської-Кюрі). Інформації українською та англійською мовами про програму достатньо в мережі Інтернет. Існує портал програми «Горизонт-2020» в Україні (<http://h2020.link/>), який, окрім іншого, розміщує оголошення про заходи, де саме можна отримати більше інформації про умови та деталі програми.

Україна є країною-партнером програми «Еразмус+». Щоб дізнатися більше інформації про програму «Еразмус+», Ви можете скористатися або україномовною інформацією національного «Еразмус+» офісу в Україні, або англомовними чи німецькомовними ресурсами мережі Інтернет (www.erasmusplus.org.ua).

Юрій Данчо серед учасників другої фази проекту «Інноваційний університет та лідерство» у Варшавському університеті

вiдзначення

Зі святом, захисники!

Події в Україні, що відбуваються протягом останніх років, поставили перед кожним громадянином цілу низку питань. Відповісти на них означає визначитися, якою повинна бути Україна: слабкою і керованою зовні країною, народ якої потерпає від корумпованого правління, чи сильною і достойною державою, влада якої діє в інтересах свого народу. Також не менш важливо, якою є відповідальність кожного з нас за долю України: чи моя хата скраю і мені байдуже, що буде з цією країною, чи це – моя країна, і я зроблю все для того, щоб вона була достойною? Народ, який не шанує своїх героїв і не вміє подбати про свою Вітчизну, недостойний ні державної незалежності, ні громадянської свободи.

У результаті реакції на збройну агресію Росії в українському суспільстві підсилюється проєвропейські тенденції декомунізації – відмови від радянських символів

і свят, зокрема, від Дня захисника Вітчизни 23 лютого. Президент України Петро Порошенко у своєму виступі під час військового параду в Києві 24 серпня 2014 року відзначив: «У багатому на подвиги літописі українського воїнства безліч битв і дат, гідних стати Днем захисника Вітчизни. Я наголошую, Україна більше ніколи не відзначатиме це свято за військово-історичним календарем сусідньої країни. Ми будемо шанувати захисників своєї Батьківщини, а не чужої!»

Відтепер ми вітаємо чоловіків з Днем захисника України – святом, що відзначається в Україні 14 жовтня у день святої Покрови Пресвятої Богородиці водночас з Днем українського козацтва.

Напередодні свята, 13 жовтня 2015 року, у Сумському національному аграрному університеті теж привітали захисників. І це тепер не просто красивий вислів: через війну на Сході багатьом чоловікам довелося взяти до рук зброю й захищати Україну не на словах, а на ділі. Вони – наші герої, і сьогодні квіти, слова щирої вдячності, захоплення та аплодисменти –

саме для них.

Серед студентів та співробітників СНАУ теж є учасники АТО: це Віталій Мамонов, Сергій Білан, Ігор Жученко, Роман Бутко, Володимир Бабенко, Володимир Золотарьов, Євген Маханьков, Денис Колеснік. Запрошеними на свято почесними гостями були також і воїни-інтернаціоналісти, учасники війни в Афганістані Віктор Сергієнко, Володимир Мандрика та Ігор Головач.

Не можна було у такий день не згадати героїв, що віддали життя за Україну. Тож хвилиною мовчання учасники зібрання вшанували їх світлу пам'ять.

Звертаючись до присутніх у залі, проректор з науково-педагогічної та навчальної роботи Валерій Жмайлов зазначив, що День захисника України – це свято мужніх людей, воїнів, але не тільки. Це ще й свято всіх, хто так чи інакше допомагав і допомагає нашим військовим – волонтерів, які, не шкодуючи сил, коштів і часу, організовують збір допомоги й доставку на фронт, а також тих, хто вірно й віддано чекає героїв, підтримуючи їх своєю любов'ю й молитвою.

Офіцер 15-го Сумського батальйону самооборони, учасник АТО капітан Віталій Мамонов звернувся до молоді з напутніми словами – бути мужніми, любити й берегти Батьківщину і завжди бути готовими стати на її захист.

Святковий концерт, підготовлений солістами та колективами художньої самодіяльності університету, вийшов зворушливим та урочи-

стим. Театралізована хореографічна композиція «Молитва» від ансамблю «Свей», присвячена загиблим героям та їх матерям, викликала у залі справжні, неглибокі емоції та захоплення талантом виконавців і постановника цього номеру.

На сцені поруч з визнаними зірками університету – хореографічними колективами «Свей», «Шарм» та «Весна», акробатичною студією «Дакапо», хором «Юніст», солісткою Аліною Мельниковою виступили також і нові наші зірочки, які розкрили свій талант на конкурсі першокурсників «Зустрічайте: це – ми!»: вокальний ансамбль студентів БТФ, Каміла Сокиркина, Анна Федорченко, Єгор Гостев. А наймолодша група студії «SWAYchiki» порадувала жартівливим танцем «Цукерки».

Фінальна музично-хореографічна композиція «Україна» від Аліни Мельникової та ансамблю «Весна» стала яскравим акордом свята, урочистим, піднесеним, таким, що викликає в душі кожного українця гордість за свою Батьківщину та її людей.

У Сумському НАУ привітали педагогів

Вчитель – це професія не для всіх: вона потребує не тільки глибоких фахових знань, а й педагогічної майстерності, великого терпіння й любові до дітей. Професія вчителя інколи може здаватися невдячною («Бо сієш, сієш, а воно не сходить...», – сказала колись геніальна Ліна Костенко), але насправді це зовсім не так! Результати щоденної праці педагога – у досягненнях його учнів, у їх щоденних маленьких перемогах і великих здобутках.

До речі, можна тільки позаздрити педагогам Сумського національного аграрного університету, адже у них практично вся осінь – як свято: День знань, День учителя, а там вже й до Дня працівника сільського господарства недалеко...)

Отже, напередодні Дня працівника освіти України, який святкується у першу неділю жовтня, у Молодіжно-розважальному центрі СНАУ вітали викладачів. Традиційно у колективах з нагоди професійного свята відзначають працівників, які мають певні трудові досягнення. Кожна людина, яка любить свою роботу і виконує її старанно, вкладаючи всі свої знання, досвід і душу, зрештою потребує визнання. І напевне, викладачам, яких на сцені привітав перший про-

ректор **Микола Курило** та вручив подяки ректора й подарунки, було надзвичайно приємно.

За сумлінну, плідну працю, високий професіоналізм та з нагоди святкування Дня працівника освіти відзначили:

Світлану Шестакову, к.філол.н., доцента, завідувача кафедри державно-правових дисциплін та українознавства;

Олександр Плавинську, старшого викладача кафедри технічного сервісу (за проведення на високому рівні всіх виховних заходів на факультеті);

Валентину Пугач, старшого викладача кафедри вищої математики (за підготовку навчально-методичних матеріалів з використанням сучасних інформаційних технологій для реалізації елементів дистанційного навчання студентів);

Михайла Гесенка, к.е.н., доцента кафедри фінансів (за бездоганне виконання обов'язків куратора, організації роботи на факультеті та високий рівень викладання дисциплін);

Людмилу Бондареву, к.б.н., доцента кафедри екології та ботаніки (підготувала призерів олімпіади з дисципліни «Біологія»);

Людмилу Булу, к.с.-г.н., доцента кафедри спеціальної зоотехнії (за створення дресировального майданчика для проведення занять з кінології);

Тетяну Клочкову, старшого викладача кафедри іноземних мов (за високий рівень викладання дисциплін та захист кандидатської дисертації);

Людмилу Циганенку, к.т.н., доцента кафедри будівельних конструкцій (за ефективне впровадження новітніх технологій та розрахункових комп'ютерних програм при викладанні навчальних дисциплін);

Наталію Болгову, старшого викладача кафедри технології молока і м'яса (за бездоганне виконання обов'язків заступника декана з навчальної роботи);

Олександра Стоцького, к.в.н., доцента кафедри хірургії (за бездоганне виконання обов'язків заступника декана з навчальної роботи).

«Ким би ми не були – юристами, агрономами чи бухгалтерами, – у кожного з нас у житті є Вчитель, людина, якій ми завдячуємо свої-

ми фаховими знаннями, у якій вчимося життєвій мудрості», – зазначив у привітальній промові Микола Петрович та побажав нашим педагогам завжди бути у професії взірцем для своїх учнів.

Напередодні свята студенти університету провели опитування, за результатами якого на кожному факультеті обрали улюбленого викладача. Тож сьогодні студентський ректор Оксана Курило вручила відзнаки:

Вікторію Вечорці, к.с.-г.н., доцента кафедри розведення і селекції тварин та водних біоресурсів;

Сергію Сабадашу, старшому викладачу кафедри інженерних технологій харчових виробництв;

Юрію Скляру, к.б.н., доценту кафедри землевпорядкування та кадастру;

Олександр Назаренку, к.е.н., доценту кафедри економічного контролю та аудиту;

Еліні Захарченко, к.с.-г.н., доценту кафедри землеробства, ґрунтознавства та агрохімії;

Олені Семерні, старшому викладачу кафедри охорони праці;

Юрію Мусієнку, к.в.н., доценту кафедри акушерства.

На завершення урочистостей відбувся святковий концерт.

Тож зі святом вас, дорогі наші педагоги, і нехай у вашому професійному та особистому житті буде якнайбільше приємних моментів, успіхів та позитиву! ♦

Jus est ars boni et aequi*

Бути добрим не важко, важко бути справедливим. Але необхідно, особливо, якщо ти – юрист, бо на людей цієї професії покладена велика й велична місія: знати право, служити праву, захищати право. Саме їм ми довіряємо найцінніше: захист наших прав і свобод, контроль за неухильним дотриманням закону.

8 жовтня в Україні святкують День юриста. Для нашого університету це свято особливе, адже на юридичному факультеті СНАУ навчаються майбутні фахівці у галузі права. Свої знання та досвід їм передають досвідчені викладачі, серед яких доктори юридичних наук, професори Микола Ясинок, Микола Курило, Світлана Запара, Ірина Арістова, кандидати юридичних наук, доценти Тамара Чернадчук, Олег Роговенко, Іван Кравченко, Віта Ткаченко, Марина Кузнецова, Анатолій Сергєєв, Олія Джепа, Валерій Іщенко та інші.

Отже, сьогодні у Молодіжно-розважальному центрі Сумського національного аграрного університету відбулися урочистості з нагоди професійного свята юристів. Вітаючи студентів і викладачів зі святом, перший проректор, доктор юридичних наук, професор, Почесний працівник прокуратури України Микола Курило підкреслив, що юридичний факультет Сумського національного аграрного університету посідає достойне місце серед інших та пишається своїми

випускниками, а юридична школа СНАУ – одна з найсильніших у регіоні. «Професія юриста передбачає найвищий рівень відповідальності: коли помиляється юрист, гине справедливість», – зазначив перший проректор.

Подяки ректора СНАУ за сумлінну, плідну науково-педагогічну діяльність, високий професіоналізм, особистий внесок у підготовку висококваліфікованих спеціалістів, впровадження сучасних методів навчання були вручені Світлані Запарі, декану юридичного факультету; Миколі Ясинку, завідувачу кафедри правосуддя; Світлані Шестаковій, завідувачу кафедри державно-правових дисциплін та українознавства.

За сумлінну працю і творчий підхід у роботі з талановитою молоддю, якісне й своєчасне виконання посадових обов'язків Подяки ректора СНАУ також отримали Наталія

Бондар, старший викладач кафедри державно-правових дисциплін та українознавства; Микола Михайличенко, старший викладач кафедри державно-правових дисциплін та українознавства; Марина Кузнецова, завідувач кафедри правового забезпечення АПК; Наталія Гресь, старший викладач кафедри правового забезпечення АПК; Юрій Котляковський, старший викладач кафедри правосуддя.

Декан юридичного факультету Світлана Запара, доктор юридичних наук, говорила про великі досягнення факультету за останній рік, як то: ліцензування ОКР «Магістр», акредитація ОКР «Спеціаліст», а також отримання державного замовлення, що свідчить про високий рівень довіри до нашого юридичного факультету та визнання на державному рівні. «Наші студенти – найкращі!» – запевнила присутніх Світлана Іванівна, а кращим з кращих – Дмитру Токареву, Таїсії Попович,

Владиславу Спешилову, Оксані Сіробабі, Вікторії Матвієнко, Ларисі Степанченко, Інні Федорович, Альоні Майбороді, Аллі Коношенко, Богдану Пінчуку, Юлії Плоткіній та Оксані Ярошенко, – вручила подяки за участь у спортивному та громадському житті університету та факультету, за активну громадську позицію та відмінне навчання.

Нагороди отримали також переможці конкурсів «Краща газета на честь Дня юриста» та «Краща кімната у гуртожитку».

Запрошені на свято гості – директор Сумського місцевого центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги Валентина Трошечко та заступник голови Сумського окружного адміністративного суду Володимир Соколов – побажали студентам цікавих років навчання на юридичному факультеті СНАУ та запевнили, що його випускники високо цінуються при прийомі на

роботу, а, отже, сьогоднішнім студентам дуже важливо втримати цю високу планку.

Одним з найяскравіших моментів свята став прем'єрний показ хореографічної композиції «Феміда» ансамблю сучасного балетного танцю «Свей» (хореограф-постановник та керівник – Юрій Сергєєв). Виявляється, про юристів, про боротьбу закону й беззаконня, про беззаперечну перемогу Феміди можна розповісти також і мовою танцю, що й продемонстрували нам учасники ансамблю. Енергетично сильна музика, експресивні рухи, довершеність кожного жесту та вишукані костюми занурили присутніх у світ боротьби світлх і темних сил, добра і зла.

А завершилися урочистості виступами народного ансамблю народного танцю «Весна» та солістки Тетяни Чижової.

Тож зі святом, шановні наші юристи! І нехай ваші професійні зусилля щоденно винагороджуються повагою й довірою громадян, упевненістю в надійному і справедливому захисті їх конституційних прав і свобод. Щастя вам в особистому житті, успіхів і зростання у професійному, а ще – здоров'я, миру й добробуту! ♦

* Закон – це мистецтво добра і справедливості (лат.)

Сторінку підготувала
ОЛЕНА МОВЧАН

подія

Золота осінь СНАУ

ОЛЕНА МОВЧАН

Серед вишів Сумщини вже склалася традиція у жовтні проводити Дні відкритих дверей. Ось і в Сумському національному аграрному університеті 11 жовтня 2015 року зібралися випускники коледжів та школярі з усієї Сумщини разом зі своїми вчителями та батьками, щоб познайомитися з умовами навчання у СНАУ та й просто відчутти атмосферу студентського життя.

У Молодіжно-розважальному центрі перед присутніми виступили ректор Володимир Ладика, заступник голови Сумської обласної ради Віра Лаврик, проректор з науково-педагогічної та навчальної роботи Валерій Жмайлов, завідувач сектору з питань організації міжнародних практик відділу міжнародного співробітництва Володимир Ефанов та заступник проректора з навчальної роботи Микола Колесник. З їх виступів випускники коледжів, школярі та їх батьки отримали вичерпну інформацію про умови навчання у СНАУ, переваги саме нашого

університету та аграрної освіти, міжнародні програми навчання, стажування й практики для наших студентів, а також про діяльність підготовчих курсів на базі університету.

«СНАУ – унікальний для нашого регіону освітній комплекс: ми навчаємо студентів не тільки традиційно аграрним професіям, а й юридичним, економічним, інженерним, технологічним тощо, – зазначив Володимир Іванович, – але, крім того, ми ще й єдиний на Сумщині університет, інтегрований до європейського простору, адже маємо розгалужену мережу баз закордонної практики та стажувань для наших студентів і викладачів. Практично кожен другий студент СНАУ проходить практику на кращих європейських та американських підприємствах».

З ректором погоджується і заступник голови Сумської обласної ради Віра Лаврик: «З гордістю можемо зазначити, що СНАУ – у списку кращих вишів України, його випускники працюють у сучасних аграрних та переробних господарствах та підприємствах країни, отримуючи заробітну плату європейського рівня».

Ректор подякував за співпрацю керівництву та педагогам загальноосвітніх шкіл Сумщини, випускники яких щорічно стають абітурієнтами, а згодом і студентами СНАУ, та вручив їм сертифікати на безкоштовне придбання сортів саджанців плододових та декоративних дерев і кущів у рамках щорічної акції «Зелена планета СНАУ». «Наша мета – щоб у кожній школі нашого міста та області був свій власний сад або

парк», – сказав ректор, вручаючи сертифікати.

Але в цей сонячний осінній день відбулася ще одна подія: саме сьогодні на території СНАУ за сприяння Департаменту агропромислового розвитку Сумської обласної державної адміністрації був проведений передсвятковий ярмарок-виставка «Золота осінь СНАУ».

Вже з 8-ї години ранку кращі товаровиробники Сумщини пропонували відвідувачам придбати саджанці, сезонні фрукти, картоплю, мед, а також м'ясо та ковбасу, яйця, цукор, рибу та вироби з неї, борошно, випічку, кондитерську продукцію тощо.

Здавалося б: а чому люди так полюбляють ярмарки, тим більше в наші бездефіцитні часи, коли будь-які продукти можна придбати у супермаркеті? Ми поцікавилися у відвідувачів нашої «Золотої осені» і отримали такі відповіді: перш за все, приваблює те, що продукцію реалізують безпосередньо виробники, а це гарантія її якості й свіжості, а ще й ціни помірні, без магазинних «накруток». Позитивним фактором є також і широкий асортимент: фрукти на будь-який смак, молочна й м'ясна продукція від різних виробників, мед, крупи, інші продукти – і все це в одному місці, тож можна порівняти ціни, вибрати найкраще. А ще, безумовно, приваблює сама атмосфера ярмарку: це таке собі маленьке свято з піснями, танцями, малечу розважають аніматори, можна покататися верхи чи в екіпажі, взяти участь у лотереї та навіть виграти приз – повний пакет яблук! Були

навіть такі щасливчики, що й по два призи вигравали! І виходить, що недільний вихідний день провели у дружньому родинному колі, цікаво та з користю: і дітей розважили, і запаси продуктів поповнили, та ще й трошки грошей зекономили.

До речі, саме сьогодні можна було придбати сертифіковану продукцію: прямо на місці фахівці факультету агротехнологій та природо-користування за допомогою спеціального обладнання проводили експрес-аналіз вмісту нітратів (NO3) у продуктах та видавали ексертифікати тим, у кого показники були в нормі.

Організатори запевняють, що такі ярмарки адміністрація області спільно з Сумським НАУ буде проводити регулярно, тож сумчанам та гостям нашого міста ще неодноразово випаде нагода завітати до Сумського національного аграрного університету. А ми сподіваємося, що всі, хто побував на ярмарку, залишилися задоволеними та сповненими позитивних вражень! ♦

кава з ректором

Говори, і тебе почують!

ОЛЕНА МОВЧАН

15 жовтня 2015 року у Білому залі комплексу громадського харчування відбулася зустріч ректора СНАУ Володимира Ладика зі студентами факультетів ветеринарної медицини та агротехнологій і природокористування. Захід відбувся у форматі вільної бесіди за чашкою кави, що налаштовувало студентів на відкритість і щирість.

Звісно, що тема для такої розмови завжди знайдеться, адже у кожному виші існує безліч питань, які потребують обговорення та ухвалення рішень. Психологи стверджують: проблема, яку замовчують, ніколи не буде вирішеною, і для того, щоб щось почало змінюватися на краще, спочатку потрібно це висловити у колі зацікавлених та компетентних людей. Що, власне, й відбувалося під час цієї зустрічі: студенти вільно та невимушено спілкувалися з ректором, окреслюючи проблеми і разом намагаючись знайти шляхи їх вирішення. У свою чергу, ректор також говорив про своє бачення багатьох позицій та підняв низку питань, стосовно яких його цікавить думка студентів.

Так, однією з пропозицій ректора стало запровадження анкетування студентів щодо якості викладання дисциплін. Студенти ідею підтримали, уточнивши, що доцільніше було б провести його, по-перше, анонімно, по-друге – в електронному вигляді, наприклад, на ресурсі «Офіційна сторінка СНАУ» VK.

Ще одним можливим нововведенням, доцільність якого ректор обговорив зі студентами, є запровадження системи талонів на харчування у їдальні, що дозволило б значно підвищити комфортність обслуговування за рахунок зменшення черг біля каси. Продовжуючи цю тему, студенти поскаржилися, що півгодинної великої перерви не вистачає на те, щоб спокійно пообідати, особливо тим, хто навчається на факультетах, віддалених від їдальні, і попросили

збільшити її на 15 хвилин (з 12.15 до 13.00). Ректор запропонував обговорити це питання у соцмережах, щоб дізнатися про ставлення більшості, і на підставі того вже приймати остаточне рішення.

Турбує студентів також і недостатність інформації стосовно можливостей проходження закордонної практики. Було запропоновано призначити куратора для кожного факультету з числа працівників відділу міжнародного співробітництва і періодично проводити консультації.

«Навіть якщо ти маєш повну інформацію, але не знаєш іноземної мови, твої шанси потрапити на закордонну практику близькі до нуля», – зауважив Володимир Іванович, наголошуючи на необхідності вивчення іноземної мови, тим більше, що у СНАУ для цього існує максимум можливостей.

Студенти висловили вдячність за те, що, усвідомлюючи необхідність створення комфортних умов для навчання, адміністрація СНАУ умікнула опалення ще до початку опалювального сезону, і в корпусах та гуртожитках тепер тепло. Наскільки це важливо, знає тільки той, хто пробував висидіти 5 пар у холодній аудиторії, закладими пальцями писати конспект, щоб потім ще й повернутися до холодного гуртожитку.

Ще багато питань, що стосуються студентського побуту, мешкання у гуртожитках, навчання та дозвілля, обговорили цього вечора у дружньому колі за чашкою кави. Такі зустрічі будуть регулярними, запевняє ректор СНАУ, адже це – прийнятний для всіх та, найголовніше, результативний формат спілкування. Кожен факультет, кожен студент може висловити свою думку, і вона буде почута, а це дозволить разом роботи наш університет ще кращим.

P.S. А вже 19 жовтня відбулася зустріч ректора зі студентами будівельного факультету. Серед низки питань, що підіймалися, прозвучали також і пропозиції студентів-будівельників щодо побудови переходу між корпусами факультету механізації, головного та економічного, а також утеплення фасадної частини економічного корпусу з метою заощадження коштів на тепло. Ну що ж, на те вони й будівельники, щоб думати у цьому напрямку! Сподіваємося, що це багато цікавих пропозицій пролунає під час таких зустрічей, і спільними зусиллями ми зробимо наш університет ще кращим! ♦

мандрівка

Дружня зустріч у Польщі

НАТАЛІЯ ОСТРОВСЬКА, учасниця хору, кандидат історичних наук, провідний бібліограф

Укотре хоровий колектив Сумського національного аграрного університету «Юність» (художній керівник Аліна Біловол, концертмейстер Леонід Островський) були запрошені до Польщі. Це вже не перша поїздка хору до дружньої країни. Цього разу обмін досвідом відбувся у рамках 125-ї річниці польського хорового товариства Островського повіту у місті Одолянув.

На міжнародне свято були запрошені 15 хорових колективів з різних куточків Польщі. Україну представляв лише один наш колектив. Усі учасники свята представляли свої надбання з любов'ю до хорового співу.

Наш колектив «Юність», неодноразовий учасник багатьох міжнародних фестивалів (Польща, Македонія, Угорщина, Словаччина) та призер Всеукраїнських конкурсів, гідно представив українську культуру хорового співу. На святі хор виконував досить складні, як для аматорського колективу, вокальні, акпельні твори, в обробці Євгена Козака, Анатолія Авдієвського, Миколи Леонтовича, а саме: «Гуцулко Ксеню», веснянка «Шум», українські народні пісні «Бандуристе, орле сизий», «Вітре буйний» та багато інших. Також були виконані українські народні пісні в супроводі досвідчених музикантів Леоніда Островського (баян), Володимира Народицького (скрипка), Василя Білоуса (сопілка та флейта Пана). Польські друзі добре сприйняли інструментальні твори «Українська полька», «Хора», «Розп'ягайте, хлопці, коней», «Чардаш» Монті.

Жіночий склад колективу представив глядачу музично-хореографічну композицію «Не шуми, калінонько» (хореограф-постановник Ольга Гетманенко). Тепло сприймали господарі свята і польські пісні у виконанні хору «Юність».

Під час творчих зустрічей з обміну досвідом два хорових колективи, а саме:

«Юність» та юнацький склад хору «Марчінки» (керівник Ян Шкудлярж), вивчили українську народну пісню «Два дубки» та польську «Хей, сокови», «Сто лят» (на зразок української «Многая лета»), які були виконані разом українськими студентами та польською молоддю на святкуванні 20-річчя хору «Марчінки» в костьолі міста Одолянув.

Усі учасники 15 хорових колективів (а їх було приблизно 500) підтримали польські

пісні. Це було дійсно вражаюче виконання, яке залишило відчуття гідності за наш колектив.

Наші концерти відбулися в Будинку культури м. Одолянув, у містечку Мендзибоже, у різних костьолах Великопольського регіону.

Виступи хору «Юність» поляки сприймали бурхливими оплесками та оваціями «Браво!»

Крім творчих зустрічей для нашого колективу, польські друзі організували цікаві екскурсії містом Вроцлав – першої столиці Польщі з її готичною архітектурою, також ми відвідали єдиний в Європі завод із переробки газу на гелій та азот (м. Одолянув), дендропарк (схожий на Софіївський парк в Умані) із чудовим замком князів Чарторийських.

У місті Антонін ми побували у мисливському будинку князів Радзівілів, де часто відпочивав видатний польський композитор Фредерік Шопен.

Зараз тут знаходиться діючий готель та ресторан. Побували ми у парку-музеї сільськогосподарської техніки з мінізоопарком та ресторанами й кафе. Відвідали багато величних костьолів та замків.

Відбувся також Міжнародний матч з футболу на стадіоні бази «Білий олень», в якому взяли участь хлопці та дівчата – мешканці Сошні, де ми перебували, та хлопці з хору «Юність». Хочеться зазначити, що нас приймали тепло і щиро. Відвідування Польщі залишило приємні враження та чудові спогади в українських та польських учасників свята.

Такому успіху нашого творчого колективу передували тривалі репетиції під час навчального року, відпусток та канікул перед поїздкою.

Хочеться подякувати за таку цікаву, насичену, творчу поїздку директору фірми WBM POLSKA, представнику громадської організації «За Європейський розвиток Сумщини», керівнику проєктів з обміну молоддю, випускнику СНАУ Миколі Ващенко, який є організатором вже більше, ніж 50 подібних виїздів українських школярів та студентів до Польщі. Микола Миколович неодноразово допомагав творчим молоді університету представити українську культуру на міжнародному рівні. І ми сподіваємося, що у студентського хору Сумського національного аграрного університету «Юність» попереду ще багато-багато цікавих творчих подорожей! ♦

технології

У СНАУ тепло

ОЛЕНА МОВЧАН

Осінь, початок якої у вересні став аномально теплим, у жовтні нагадала нам, що такі не в Африці живемо: середньодобові температури різко впали до тих мінімумів, коли без опалення у приміщеннях стає не просто некомфортно, а відверто холодно. Але всім, хто приєднаний до центральної мережі опалення, доводиться чекати, кутаючись у шарфи та теплі светри, до 15 жовтня, коли в Україні офіційно розпочинається опалювальний сезон.

Та зайшовши до Сумського національного аграрного університету, ви будете приємно здивовані комфортною температурою у будь-якому приміщенні. Чи то коштів у СНАУ забагато, чи, може, якимись певними перевагами користуються? Ні, все набагато простіше, і складніше водночас: уже впродовж декількох років у Сумському національному аграрному університеті поетапно впроваджується програма енергозбереження. Крім того, що СНАУ має власну газову котельню (а це можливість самостійно регулювати подачу тепла у відповідності до температури за вікном), в університеті використовують також і твердопаливні котли, які працюють на альтернативних теплоносіях.

На сьогодні 8 тисяч квадратних метрів приміщень, а це корпуси факультетів ветеринарії та агротехнологій і природокористування, теплиці та гараж, обігріваються саме за рахунок використання твердопаливних котлів.

Встановлення цього обладнання дозволило розвантажати основну газову котельню та значно скоротити витрати не тільки газу, а й необхідної для роботи котельні електроенергії, споживання якої зменшилося на 70%.

«Для нас важливо, щоб студенти та співробітники університету почувалися максимально комфортно, – говорить ректор СНАУ Володимир Ладика, – і ми впродовж декількох років працюємо над вирішенням проблеми, як забезпечити університет теплом, не витрачаючи при цьому зайвих коштів. І цього річного початок опалювального періоду показує, що ми на правильному шляху».

У наш час, коли раціональне використання паливних ресурсів для кожного керівника є, без перебільшення, справою честі та професійної придатності, університет демонструє приклад державницького підходу до енергозбереження, поєднаний з турботою про людей.♦

пильнуй!

Зупинимо чуму!

ГАЛИНА РЕБЕНКО

10 жовтня в м.Буринь та с. Гвинтове Буринського району встановлені випадки африканської чуми свиней. Це вже не перші випадки виникнення цієї надзвичайно небезпечної для свиней хвороби на території Сумської області. Перші три з них були пов'язані з дикими кабанями (грудень 2014 – в С-Будському районі, липень 2015 – в Глухівському та серпень 2015 – у Конотопському), а четвертий виник вже у свинарському господарстві Конотопського району (серпень 2015). На цей раз хвороба виявлена відразу у двох садибах с.Гвинтове та в підсобному господарстві, де власник тримав 13 голів свиней, у м. Буринь.

Чому заклик зупинити чуму лунає тут саме зараз? Тому що під час навчального семестру починаються активні переміщення студентів та перевезення з дому продуктів. А якщо ці продукти отримані від інфікованих свиней, то з ними розповсюджується й вірус – збудник АЧС.

Невже це так небезпечно? Не будемо

голосливими: географічне розташування с.Гвинтове на межі з Конотопським районом майже поруч з попереднім місцем виникнення АЧС у диких кабанів вказує на можливе занесення вірусу до приватної садиби з лісу. Але ж м.Буринь достатньо далеко від неблагополучного лісового масиву! Як пов'язати ці випадки? Ситуацію прояснює той факт, що власник хворих свиней нещодавно відвідував родичів у тому селі. От і робить собі висновки!

Заходи з ліквідації спалаху АЧС вже розпочаті. Вони полягають у встановленні на території зазначених неблагополучних насе-

лених пунктів КАРАНТИНУ. Почалося вилучення у мешканців всіх свиней (з наступною компенсацією матеріальних збитків з резервних фондів), евантазія та спалювання їх на спеціально відведеному місці. На основних дорогах, що ведуть з населених пунктів, встановлені пости з дезінфекційними бар'єрами та цілодобовим чергуванням. Тому будьте готові всі, хто буде їхати цими дорогами, до виходу з транспортного засобу для обробки взуття, а також до вилучення будь-якої продукції свинарства, отриманої на карантинній території. Вірус зберігає свою життєздатність в соленому, копченому м'ясі та салі тижнями, а в замороженому – місяцями. Достатньо буде й недоїденої шкортинки з сала, викинутої здоровим свиням, аби мати новий спалах хвороби з надзвичайно економично вбивчими наслідками!

Будьте пильними, не допустіть поширення інфекції! Розкажіть іншим про небезпеку! Захистіть свинарство – галузь-годувальницю українського народу!♦

мистецтво

Концерт Леоніда Островського

НАТАЛІЯ ОСТРОВСЬКА

Сумщина багата на творчих людей. Один з них – талановитий баяніст, професіонал своєї справи, керівник ансамблю народних інструментів «Скерціно», концертмейстер багатьох самодіяльних хорових і танцювальних колективів Леонід Островський.

19 жовтня 2015 року за пропозицією заступника мера Сум Степана Пака в залі Сумської обласної філармонії – одному з кращих приміщень за акустичними параметрами у місті, – відбувся творчий вечір баяніста-віртуоза Леоніда Островського для громадськості та працівників Сумської міської ради, у якому взяли участь викладачі 2-ї музичної школи, а також самодіяльний академічний хор Сумського національного аграрного університету «Юність».

Виступає Леонід в естрадному жанрі баянного мистецтва. У його сольному репертуарі, а це понад 20 творів, мелодії різних країн: України, Грузії, Індії, Молдови, Латинської Америки, Угорщини, Франції, Італії, Росії. На сайті Youtube викладена велика кількість його виступів.

Його колектив «Скерціно» – лауреат багатьох міжнародних конкурсів у Тернополі, Дніпропетровську, Полтаві, Петрозаводську, лауреат інтернет-конкурсу «Мюзик - компетейшн» у Сербії.

Хор СНАУ «Юність», де він працює концертмейстером, є неодноразовим лауреатом Всеукраїнських конкурсів, учасник Міжнародних фестивалів.

Присутні на сольному концерті із задоволенням поринули у світ музики. У віртуозному виконанні Л. Островського прозвучали «Карусель», «Облівіон», «Тіко-тіко», «Чардаш» Монті, фокстрот «Гарячі пальчики», «Молдавський танець». Учасники хору «Юність» (керівник Аліна Біловол) запропонували глядачам український репертуар: «Розпрямуйте, хлопці, коней», ліричну пісню «Сік землі» та українську

народну пісню в обробці П. Андрійчука «Ой, послала мене мати». Ансамбль «Скерціно» вразив своєю майстерністю та злагодженою, цікавими творами в аранжуванні Леоніда Островського.

Прикрасою концерту були солісти Юлія Дегтярьова (хор СНАУ «Юність») та Лариса Мухіна (вчитель дитячої музичної школи № 2). Їх виступи нікого не залишили байдужими.

Творча діяльність Леоніда Островського багатогранна та різноманітна. Артист бере участь у благодійних концертах, виступає в лікарнях, будинках відпочинку, культури, пансіонатах, бібліотеках, госпіталах та ін. Він неодноразово нагороджений багатьма грамотами, а саме: у 1981, 1984, 1986 роках нагороджений Грамотами Міністерства культури УРСР та Управління Профспілки працівників культури УРСР, у 2013 році грамотою Міністерства культури і туризму України, Обласного управління культури (1983, 2006 рр.), Сумської обласної філармонії (1986 р.), міського голови (2000 та 2008 рр.), ректора СНАУ та Сумської райдержадміністрації. У 2001 році отримав Подяки: Сумського обласного

у різні роки працював і працює у самодіяльних колективах Сумського району: с. Степанівка, с. Юнаківка, с. Хотинь, с. Біловоди, с. Сула, с. Токарі, с. В.Вільми, с. Низи, с. Сад. Багато років посліпль бере участь у фестивалі «Хліборобська пісня» Сумського району, за що має грамоти відділу культури Сумської райдержадміністрації (2006 та 2010 роки).

Декілька років

працював концертмейстером і солістом народного оркестру народних інструментів Палацу культури СМНВО ім. Фрунзе.

Близько 20 років працює концертмейстером і солістом Будинку культури «Хімік» ПАТ «Сумхімпром». Є постійним учасником міського фестивалю «Сумські зорі». За участь у фестивалі у 2010 році нагороджений Грамотою відділу культури і туризму Сумської міськради.

Зі зразковим ансамблем «Веселі ложкари» ПК «Хімік» виступав у Національному театрі опери і балету (м. Київ), на Співочому полі (м. Київ), у Національному Палаці «Україна», брав участь у фестивалях «Золотий лелека» (2000 р. м. Миколаїв), «Боромля».

У 2001 та 2006 роках нагороджений Грамотами голови профкому ПАТ «Сумхімпром». У 2010 році з молодіжним колективом ПК «Хімік» брав участь у Міжнародному фольклорному фестивалі «Курський соловей» (м. Курськ, Росія).

У 2001 році з ансамблем «Веселі ложкари», народним хором народної пісні ПК «Хімік» та козацьким ансамблем пісні і танцю «Славія» Сумської обласної

філармонії брав участь у творчому звіті Сумської області «Перлини Сумщини» у Національному Палаці «Україна» (м. Київ).

Разом з колективами художньої самодіяльності Сумського національного аграрного університету неодноразово виступав у Польщі, у 2009 році брав участь у Міжнародному фольклорному фестивалі в Угорщині та Словаччині. 2008 та 2010 роки – участь у фестивалях «Софіївські зорі» (м. Умань) зі студентським хором СНАУ.

У 1994 році разом з танцювальним ансамблем «Радість» Сумського Палацу дітей та юнацтва брав участь у трьох Міжнародних фестивалях у США.

У 2003 році у складі козацького ансамблю пісні і танцю «Славія» Сумської обласної філармонії брав участь у Всеукраїнському фестивалі козацької творчості «Козацькому роду нема переводу» (м. Донецьк).

З 1977 по 1989 роки працював у Сумській обласній філармонії. В цей час грав у різних колективах. У 1985 році ним був створений і очолювався ансамбль народної музики «Калинушка». Під час роботи в філармонії брав участь у звітному концерті Сумської області у м. Київ (1982 р.), за що був нагороджений Подякою Міністерства культури УРСР (1983 р.) і премійований поїздкою до Народної республіки Болгарія, де ще раз побував з концертами у 1987 році;

неодноразово виступав у музичних фестивалях «Партизанські зірничі»; декілька разів виступав перед будівниками житлового селища у Яготинському районі Київської області після Чорнобильської аварії у 1986 році, за що нагороджений Грамотою Міністерства культури у 1986 р.

На Сумському обласному телебаченні та радіо неодноразово були передані з записами ансамблів народних інструментів, які він організував.♦

небайдужим

«Іловайськ»: історії справжніх людей

ОЛЕНА МОВЧАН

Наприкінці літа 2015 року у Харківському видавництві «Фоліо» вийшла у світ книга сумського письменника та журналіста Євгена Положія «Іловайськ». Скажу чесно: я багато віддала б за те, щоб цієї книги не було. Так само, як і подій, які спонукали автора до її написання. Ще більше готові були б віддати безпосередні учасники цієї трагедії, а також родичі та близькі люди тих, хто потрапив у полон, хто так і не зміг вийти з Іловайського котла, хто й досі значиться у списках зниклих безвісти...

Але, як відомо, історія не терпить умовного способу: сталося те, що сталося. І вкрай важливо тепер не замовчувати, а разом шукати відповідь на питання, що ж відбувалося і

хто винен. Навіть якщо відповіді будуть болючими і незручними.

«Іловайськ» – далеко не перша художня книга Євгена Положія. Українському читачу він відомий за книгами «Дядечко на ім'я Бог», «Мері та її аеропорт», «Туркін», «Вежі мовчання», «Юрій Юрійович, улюбленець жінок», «Риб'ячі діти», «Потяг», збірками поезії «Стишата», «Da svi-daniya». Але про війну автор не писав ніколи, і, за його словами, не збирався цього робити, надто вже складна й неоднозначна тема, не так просто у всьому розібратися, тим більше, коли ти – суто мирна людина, не був в АТО, в Іловайську, навіть не є військовим кореспондентом.

Та сталося так, що, поспілкувавшись з Юрієм Коваленком, відомим

глухівським краєзнавцем та представником пошукової волонтерської місії «Чорний тюльпан», що займається розшуком та перепохованням останків бійців, Євген зрозумів, що реальні масштаби втрат замовчуються: коли з офіційних джерел лунали заяви про 107 загиблих, пошуковці вже на початку своєї роботи «підняли» 150 тіл. Як журналіст, Євген підготував про це матеріал для газети, але розумів, що у короткій статті неможливо повністю розкрити тему. Так і розпочалася робота над романом.

«Іловайськ» об'єднує у собі розповіді близько 70 учасників подій – прикордонників Сумського пересувного загону, бійців 17-ї, 51-ї, 92-ї, 93-ї танкових бригад, бригад ЗСУ, 40-го («Кривбас»), добровольчих батальйонів «Дніпро-1», «Донбас», «Херсон», «Миротворець». Кожна історія у книзі реальна, але все ж таки це – художній твір, тому поряд зі справжніми героями діють і вигадані персонажі. Автор не ставив собі за мету достеменно відтворити події: він хотів написати книгу, яка не дасть про них забути. Минуть роки, і для документалістів майбутнього книга стане безцінною, адже в ній – не тільки факти, а й живі емоції, почуття й відчуття, не вигадані, справжні.

19 жовтня 2015 року презентація книги відбулася також і в Сумському національному аграрному університеті. Боляче, гірко, важко чути про ті трагічні події. Але необхідно. Тим більше, коли розповідають люди, яких це стосувалося безпосередньо: Олексій Макарюк – випускник СНАУ, кандидат економічних наук, доцент, учасник АТО, якому довелося пройти через Іловайський котел, і, дякуючи

Богу, вийти неушкодженим, та Раїса Смірнова, мати юного героя, про якого свого часу писала сумська та українська преса – Юрія Смірнова. Молодий 22-річний офіцер, який тільки-но закінчив Львівську військову академію, одразу потрапив на фронт та після Іловайського котла – у полон. Дізнавшись, що Юрій – онук Героя Радянського Союзу Юрія Смірнова, сепаратисти впродовж трьох тижнів чинили на нього тиск, аби він відрікся від України та перейшов на їх бік. Погрожували, вмовляли, обіцяли золоті гори, переконували, що «хунта» чинить злочини на Донбасі, вбиваючи мирних жителів... Та все марно: Юрій довів, що він є достойним нащадком свого славетного діда, справжнім офіцером, для якого слова «честь», «присяга», «відданість» та «Батьківщина» – не пусті звуки.

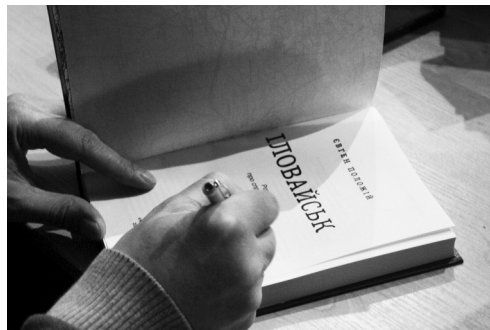
Роман «Іловайськ» – це книга, яка не дає однозначних відповідей на складні запитання, та їх, напевне, й немає, але вона змушує кожного читача замислюватися. Світ неоднозначний, – каже автор, – й інколи так важко провести грань між добром і злом, між чорним і білим, між поняттями «свій – чужий». Хто більше «наш»: лікар – прихильник ДНР, що прооперував та потім переховував важкопораненого українського військового, чи заступник командира, що кинув своїх поранених бійців на полі бою і втік? І таких історій багато.

Книга цінна також тим, що містить безліч свідчень того, що, починаючи з 24

серпня 2014 року, попри всі заяви російських політиків, в Україні точиться саме українсько-російська війна. Можна без кінця розповідати, що «вивсьовьоте», що українські ЗМІ навмисне створюють таку картинку, але неможливо обдурити людей, які на власні очі бачили бляшанки з російськими консервами, пакети гуманітарної допомоги армії агресора, шеврони російських військових, яких нібито на Донбасі немає.

Під час зустрічі кожен бажаючий мав можливість придбати книгу з автографом автора. До речі, видана вона одночасно російською та українською мовами, і, як доводить практика, український наклад розходить швидше :)

Роман «Іловайськ» отримав спеціальну відзнаку «Коронації слова» та був визнаний найкращою книгою про війну на Львівському форумі видавців. «Гроші передам місії «Чорний тюльпан». Хочу, щоб нагороди знайшли всіх героїв Іловайського котла», – написав автор у Facebook

цікаво

Гауда, рокфор, камамбер...

А ви знали, що люди, які їдять сир перед тим, як лягти спати, бачать гарні сни? Про це свідчать дослідження, проведені вченими Британської ради сироварів.

Першопродукт

Сир – прадавній продукт. Уперше сир приготували ще 7000 років до нашої ери. Більшість дослідників вважають, що перший сир з'явився на Близькому Сході. Кочівники, щоб зберегти кобиляче молоко, закисали його і висушували на сонці.

Сир-афродизіак

Деякі сорти сиру, особливо ті, що з цвіллю, належать до афродизіаків, тобто продуктів, що підвищують сексуальну чутливість. Причому як у чоловіків, так і у жінок.

Сичуг

При виготовленні більшості сирів виробники використовують ренін – травний фермент, який розщеплює пептиди. Ренін виділяється з сичуга, частини шлунка жуйних тварин (телят і ягнят), тому принципи вегетаріанці не їдять сирів.

Сир з очима

Відмінною рисою деяких сортів сиру є дірки. Звідки вони беруться? Вони з'являються в результаті руху бактерій, що викликається газом. Ці бульбашки з газом фахівці називають «очима».

Колекціонери

Люди, які захоплюються колекціонуванням сирних етикеток, називаються тиросеміофілами.

Сир і церемоніал

У Франції справжній культ сиру. Деякі сорти сирів є обов'язковим атрибутом державного церемоніалу. З цього приводу Шарль де Голль ремствував: «Неможливо управляти країною, в якій є 246 видів сиру!».

Сир Брі

Одним з найвідданіших поціновувачів сиру був Карл Великий. Улюбленим сортом сиру у нього був сир «Брі». Цей вид сиру дуже «примхливий»: він «живе» лише 84 дні, 4 години і 23 хвилини. Після цього терміну сир вживати не можна – можна отруїтися.

Катання сиру

Щорічно в передмісті Глостера проводиться «Національний чемпіонат з катання сирів». Учасники по черзі біжать з пагорба Купер-Хіл за головою сиру, пущеної церемоніймейстером з вершини. Перемагає той, хто наздожене голов-

ку сиру швидше за інших. Її переможець отримує в якості призу.

Колір сиру

Сири бувають різні не тільки за сортами, але й за кольором. Від чого залежить колір? Від складу молока, з якого сир готується. Колір молока залежить від того, що корова або коза, або кобила їсть. Чим більше в молоці б-каротину, тим інтенсивніше колір сиру. Деякі сорти сиру підфарбовують відваром квіток календули або морквяним соком.

Королівський подарунок

Сир може бути не тільки спортивним знаряддям, але й цінним подарунком. Головка сиру Чеддер була подарована королеві Вікторії в день весілля. Важив цей презент півтонни.

Сирна заставка

Сир використовується в банківській справі.

З середини ХХ століття деякі банки на півночі Італії стали видавати кредити сироварам під заставу пармезану. Головки сиру, що зазвичай дозрівають 2-3 роки, банк поміщає до спеціального сховища. Якщо кредитор затримує виплати, банк може продати сир.

Сир «Касу марцу»

Мабуть, найспецифічніший сорт сиру – сицилійський «Касу марцу». Цей сир, м'яко скажемо, на любителя. Його витримують довше за звичайну стадію ферментації, піддаючи гниттю, в ході якого личинки сирної мухи прискорюють процес розпаду жирів у сирі і роблять його м'яким. Якщо потурбувати ці личинки, вони можуть стрибнути на відстань до 15 сантиметрів, тому цей сир часто їдять у спеціальних окулярах. Багато гурманів навіть не видаляють черв'яків перед вживанням.

Сир і ворожіння

Свого часу сир був не тільки їжею. У давнину, та і в середньовіччі, його поряд з яйцем, пліснем, кістками, баранячої печінкою, фіговим листом і кавовою гущею використовували для ворожіння.

Сирний трактат

Найвідоміша книга про сир була написана французьким сироваром Андре Симоном. Він писав свій трактат «Про сиру справу» 17 років. У ньому він розповів про особливості приготування 839 сортів сиру

дозвілля

Екскурсія для іноземців

17 вересня 2015 року у Сумському НАУ відбулися екскурсії музеями та культурними місцями університету для іноземних студентів з африканського континенту, організовані куратором англійської групи зі спеціальності «Адміністративний менеджмент» кандидатом економічних наук, доцентом кафедри економіки Махнушею Світлоною Михайлівною.

Спочатку студенти завітали до музею історії СНАУ, де ознайомилися з видатними діячами університету, історією його створення, з елементами національної культури України та видатними випускниками університету. Колорит української культури, її атрибути глибоко вразили іноземних студентів та стали для них приємним відкриттям.

Студенти-іноземці відвідали також територію церкви Св. Валентини як елементу української релігійної культури. Її креативне архітектурне рішення залишило у них глибоке художнє враження.

Також було здійснено екскурсію до музею акушерства на факультеті ветеринарної медицини СНАУ, де було представлено експонати, які презентують особливості фізіології та пато-

логії тварин та призначені для їх вивчення, а також опудала деяких тварин та птахів.

Проведені культурні заходи залишили приємні враження у студентів-іноземців та додатково надихнули їх на старання навчання у стінах авторитетного ВНЗ.

Висловлюємо щиру вдячність Миколі Григоровичу Циганку та Юрію Володимировичу Мусієнку за їх цікаву професійну презентацію музеїв

вітаємо!

25 жовтня – День маркетолога

ОЛЕНА МОВЧАН

25 жовтня в Україні відзначають професійне свято маркетологів – фахівців, без яких не може обійтися жодна серйозна компанія. Головним обов'язком, покладеним на маркетологів, є всебічний аналіз визначених секторів ринку (попит, пропозиція, конкуренція тощо). Маркетологи займаються вивченням

ринку, покупців, намагаються з'ясувати, які саме послуги й товари будуть затребувані покупцями, шукають вільні ринкові ніші, приваблюють для компанії, управляють життєвим циклом товарів. На основі проведених досліджень розробляються нові товари, які виводяться на ринок фахівцями. У великих компаніях зустрічаються різні спеціалізації: арт-менеджер, аналітик, бренд-менеджер, BTL-менеджер, фахівець з маркетингових досліджень, директор з маркетингу, event-менеджер та інші.

У якій би галузі не працював маркетолог, його основними рисами повинні бути аналітичність мислення, розвинена увага, комунікабельність та креативність.

Саме такі фахівці працюють на кафедрах статистики, АГД та маркетингу в Сумському національному аграрному університеті. Тож, напередодні їх професійного свята викладачів кафедри привітали студенти факультету економіки і менеджменту. А подарунком стали яскраві стінгазети та плакати, присвячені Дню маркетолога

ТВОРЧІСТЬ

«Зустрічайте: це – ми!»: нові таланти

ОЛЕНА МОВЧАН

Наприкінці вересня 2015 року в Сумському національному аграрному університеті відбувся щорічний фестиваль студентської творчості «Зустрічайте: це – ми!»

Цього року до складу журі увійшли декани всіх факультетів та лідери студентського самоврядування й профкому студентів та аспірантів, а головою журі, як і в минулі роки, став проректор з науково-педагогічної та навчальної роботи Валерій Жмайлов.

Конкурс проводився за такими номінаціями: вокальний жанр (вокал соло, дуети, тріо, квартети, ансамблі), хореографічний (народний танець, бальний танець, сучасний танець), інструментальний, художнє читання, STEM та оригінальний жанр.

За

словами начальника відділу виховної та культурної роботи Юрія Сергеева, журі визначить золотих, срібних та бронзових призерів у всіх номінаціях та вирішить, який же факультет стане абсолютним переможцем, а найкращі номери увійдуть до програми гала-концерту, який відбудеться у листопаді. Не забули й про вболівальників: за сприяння профкому студентів та аспірантів у цьому році команда, яка найактивніше підтримувала своїх артистів, отримала приз – 10 квитків до «Більбоу»! Важко було вибрати найкращу команду підтримки – практично кожен факультет доволі інтенсивно та гучно підтри-

мував

«своїх», але все ж таки найактивнішими, на думку журі, виявилися вболівальники факультету економіки і менеджменту.

Вітаємо першокурсників, які взяли участь у конкурсі! Це був чудовий досвід і радість спільної творчості, можливість продемонструвати світу свій талант, заявити про себе та вийти на сцену одного з найкращих вишів України. Навіть неможливо порахувати, скільки «зірочкам» дала півтвіку у творчє життя ця сцена, скільки прекрасних хвилин і годин проведено за лаштунками, і які оригінальні ідеї та задуми народжуються й реалізуються у цих стінах.

Відділ виховної та культурної роботи висловлює вдячність керівникам художніх колективів, заступникам деканів з виховної роботи, викладачам та студентам старших курсів, які, не рахуючись з власним часом, допомагали нашим першокурсникам підготувати конкурсні номери ♦

захід

Козацькому роду нема переводу!

організований завдяки лідеру спортивно-масової роботи студентського самоврядування факультету, студенту спеціальності «Облік і аудит» Лукашу Роману.

Під час підготовки до змагань було сформовано 5 команд, які представляли спеціальності факультету:

- команда «Економіка підприємства», капітан Лапа Владислав;
- команда «Маркетинг», капітан Соляник Андрій;
- команда «Менеджмент», капітан Яцюк Сергій;
- команда «Облік і аудит»,

- Харченком С.М., старшим викладачем кафедри фізичного виховання.

Ведучими заходу були креативні та неперевершені студенти Юлія Кислиця та Єгор

В окремих номінаціях переможцями було визначено:

- «Найміцніший козак факультету» - Ярмач Роман та Аксьонов В'ячеслав, спеціальність «Фінанси і кредит»;
- «Найвлучніший козак факультету» - Бятов Євген, спеціальність «Фінанси і кредит»;
- «Наймужніший козак факультету» - Агеев Євген, спеціальність «Маркетинг»;
- «Найсильніший козак факультету» - Яцюк Сергій, спеціальність «Менеджмент»;
- «Найспритніший козак факультету» - Лукаш Роман, спеціальність «Облік і аудит».

Не оминули своєю увагою члени журі і вболівальниця. Найактивнішою групою підтримки було визначено групу «Облік і аудит», яку очолювала Оксана Шапаренко.

Гостев.

З незапам'ятних часів в Україні козаки славилися силою, спритністю, мали гостре нехитне око, розумні голови. Тому команди студентів змагалися у віджиманні, метанні ядра, підніманні гіри, різних естафетних варіаціях, армліфтингу, перетягуванні канату та інших конкурсних завдань.

У перервах між змаганнями учасників та вболівальників радували своїми виступами чарівні вокалістки факультету Аліна Мельнікова та Каміла Сокирка.

Родзинкою заходу був дебютний виступ команди КВК факультету економіки і менеджменту, що був сприйнятий дуже тепло і глядачами, і членами журі.

За результатами проведених змагань рішенням журі, в командному заліку, було визначено найсильнішу команду факультету – команда «Фінанси і кредит», капітан Алексенко Ігор.

Після проведених змагань у студентів факультету залишаться яскраві спогади про славні подвиги наших предків-запорожців, пам'ять про те, що ми є нащадками славних українських козаків. Кожен з нас своїми добрими справами і вчинками доведе, що козацькому роду нема переводу! ♦

У відповідності до Концепції виховної роботи Сумського НАУ в напрямку формування національної самосвідомості і патріотизму студентської молоді та з нагоди святкування Дня захисника України на факультеті економіки і менеджменту Сумського національного аграрного університету відбулися «Козацькі розваги».

Слід зазначити, що захід був

капітан Лукаш Роман;

- команда «Фінанси і кредит», капітан Алексенко Ігор.

Поважне журі було представлєне:

- Назаренком О.В., заступником декана факультету економіки і менеджменту;
- Устік Т.В., завідувачем кафедри статистики, АГД та маркетингу;
- Євтушенком Є.Г., старшим викладачем кафедри фізичного виховання;

